

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

[૨૦૧૯] ૫ એસ.સી.આર. ૧૦૪૯

પશ્ચિમ બંગાળ રાજ્ય અને અન્ય

વિરુદ્ધ

ડૉ. તન્મય મોંડલ

(સિવિલ અપીલ નં. ૨૯૨૮/૨૦૧૯)

માર્ચ ૧૨, ૨૦૧૯

[અરુણ મિશ્રા, નવીન સિન્હા અને ઇન્દિરા બેનર્જી, ન્યાયમૂર્તિઓ]

પશ્ચિમ બંગાળ સેવા નિયમો, ૧૯૭૧:

નિયમ ૭૫ – તેનું અર્થઘટન – સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિ માંગવામાં આવી – જાહેર હિતમાં યોગ્ય ન હોવાના આધારે નકારવામાં આવી – સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિ નકારતો હુકમ રાજ્ય વહીવટી ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા રદ કરવામાં આવ્યો – રિટ પિટિશનમાં હાઈકોર્ટે તે હુકમ માન્ય રાખ્યો કે જેના દ્વારા સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિ માટેની અરજ નકારવામાં આવી હતી – રિવ્યુ પિટિશન મંજૂર કરવામાં આવી અને

ટ્રિબ્યુનલનો હુકમ પુનઃસ્થાપિત કરવામાં આવ્યો – અપીલ પર, ઠેરવ્યું: નિયમ ૭૫ ના અર્થઘટન પર માત્ર એક અલગ ડ્રજિકોલ ધરાવવાને કારણે, હાઈકોર્ટની અલગ ડિવિઝન બેંચ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ અગાઉના ચુકાદા અને હુકમની પુનઃવિચારણા (રિવ્યુ) કરવાનું હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેંચ માટે યોગ્ય નહોતું – રિવ્યુનો નિર્ણય કરતી વખતે હાઈકોર્ટે મૂળભૂત અધિકારક્ષેત્રની ભૂલ કરી છે – તેણે રિવ્યુ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરતી વખતે એવી રીતે કામ કર્યું છે કે જાણે તે અપીલ સત્તાનો ઉપયોગ કરી રહી હોય – રિવ્યુ અરજીમાં પણ રેકૉર્ડ પર સ્પષ્ટ દેખીતી ભૂલ દર્શાવવા માટે કોઈ આધાર ઉઠાવવામાં આવ્યો નહોતો – અન્ય એક અધિકારક્ષેત્રની ભૂલ એ હતી કે કોર્ટે રિવ્યુ પિટિશનનો નિર્ણય કરતી વખતે બાબતને નવેસરથી સાંભળવાને બદલે ગુણદોષ પર પણ બાબતનો નિર્ણય કરી દીધો હતો – નિયમ ૭૫(ડબલ-એ) જાહેર હિતમાં નિવૃત્તિ સાથે સંબંધિત છે જે ફરજિયાત નિવૃત્તિનો ખ્યાલ લાવે છે – નિયમ ૭૫(ટ્રિપલ-એ) સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિ સાથે સંબંધિત છે – નિયમ ૭૫(ટ્રિપલ-એ) ની નોંધ ૩ ની કામગીરી માત્ર પેટા-નિયમ (ટ્રિપલ-એ) પૂરતી મર્યાદિત નથી, તે બંને એટલે કે નિયમ ૭૫ ના પેટા-નિયમ (ટ્રિપલ-એ) અને પેટા-નિયમ (ડબલ-એ) બંનેને લાગુ પડે છે – રિટ પિટિશન સાથે કામ કરતી વખતે હાઈકોર્ટે સાચો અભિપ્રાય લીધો હતો – હાઈકોર્ટે રિવ્યુમાં ગેરકાયદેસર રીતે તેમાં દખલ કરી – સેવા કાયદો – સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિ – રિવ્યુ.

ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય વિરુદ્ધ અચલ સિંહ ૨૦૧૮ (૧૦) સ્કેલ ૮૮ – આધાર રાખ્યો.

કેસ લો સંદર્ભ:

૨૦૧૮ (૧૦) સ્કેલ ૮૯ આધાર રાખ્યો પેરા ૯

સિવિલ અપીલ અધિકારક્ષેત્ર: સિવિલ અપીલ નં. ૨૯૨૮/૨૦૧૯.

આર.વી.ડબલ્યુ. નં. ૧૮/૨૦૧૫ માં કલકત્તા ખાતેની હાઈકોર્ટના તા.

૨૦.૦૧.૨૦૧૭ ના ચુકાદા અને હુકમ સામે.

અપીલકર્તાઓ તરફથી: આનંદ ગ્રોવર, વરિષ્ઠ એડવોકેટ, સુહાન મુખર્જી,
સુશ્રી આસ્થા શર્મા, અભિષેક મંચંદા, અમિત વર્મા, સુશ્રી ડિમ્પલ નાગપાલ,
મેસર્સ પીએલઆર ચેમ્બર્સ એન્ડ કંપની, એડવોકેટ્સ.

સામાવાળા તરફથી: એસ. બી. ઉપાધ્યાય, વરિષ્ઠ એડવોકેટ, કોણાર્ક
ત્યાગી, દીપાયન મોંડલ, રાહુલ શ્યામ ભંડારી, એડવોકેટ્સ.

કોર્ટનો નીચે મુજબનો હુકમ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો:

હુકમ

૧. પરવાનગી આપવામાં આવે છે.

૨. અપીલમાં સંકળાયેલો પ્રશ્ન ભારતના સંવિધાનના અનુચ્છેદ ૩૦૯ ના
પરંતુક દ્વારા આપવામાં આવેલી સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને બનાવવામાં આવેલા
પશ્ચિમ બંગાળ સેવા નિયમો, ૧૯૭૧ [જે હવે પછી 'નિયમો' તરીકે ઉલ્લેખિત છે]
ના નિયમ ૭૫ નું અર્થઘટન છે.

૩. સામાવાળા-ડૉ. તન્મય મોંડલ શરૂઆતમાં તા. ૨૦.૧૦.૧૯૮૬ ના રોજ પશ્ચિમ બંગાળ આરોગ્ય સેવાઓમાં એડહોક ધોરણે મેડિકલ ઓફિસર તરીકે જોડાયા હતા. તેમને તા. ૧૫.૧૧.૨૦૦૨ ના જાહેરનામા દ્વારા સદરહુ પદ પર કાયમી કરવામાં આવ્યા હતા. તા. ૧૬.૧૧.૨૦૧૧ ના રોજ, તેમણે સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિ માંગી હતી. સામાવાળા દ્વારા કરવામાં આવેલી અરજ સરકાર દ્વારા તા. ૨૨.૦૨.૨૦૧૩ ના હુકમ મારફતે એવા આધાર પર નકારી કાઢવામાં આવી હતી કે સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિ માટેની વિનંતી સ્વીકારવી જાહેર હિતમાં યોગ્ય માનવામાં આવતી નહોતી. હુકમનો સંબંધિત ભાગ નીચે મુજબ છે:

"આપણે જાણીએ છીએ કે જાહેર હિત એ સામાન્ય લોકોનું કલ્યાણ કે સુખાકારી છે. સામાન્ય જનતાનું કલ્યાણ, અન્ય બાબતોની સાથે, સરકાર અથવા તેની એજન્સીઓ દ્વારા તેની ઓળખ, પ્રોત્સાહન અને સંરક્ષણ દ્વારા સુનિશ્ચિત કરવામાં આવે છે. સરકાર અથવા તેનો વિભાગ મોટા પાયે જનતાના અધિકારો, આરોગ્ય અને નાણાંને પ્રતિકૂળ અસર કરી શકે નહીં. અરજદાર, એટલે કે ડૉ. તન્મય મોંડલ એક ડૉક્ટર છે અને તેમની સેવા જાહેર હિતમાં અનિવાર્ય છે. આ તબક્કે, આરોગ્ય અને પરિવાર કલ્યાણ વિભાગમાં ઘણી જગ્યાઓ ખાલી છે અને લોકોને સેવા પૂરી પાડવા માટે ડૉક્ટરોને જાળવી રાખવા જરૂરી છે.

આ તમામ પાસાઓને ધ્યાનમાં લેતાં, હું એવું માનવા પ્રેરાઉં છું કે ડૉ. મોંડલને નિવૃત્ત કરવા જાહેર હિતમાં નથી. પરિણામે, મને લાગે છે કે ડૉ. તન્મય

મોંડલની અરજ ફગાવી દેવી જોઈએ. વધુમાં, ડીસીઆરબી નિયમોમાં નિર્ધારિત જોગવાઈઓ મુજબ આરોગ્ય સેવાઓના સભ્યની સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિ ટકી શકે તેવી નથી."

૪. સામાવાળાએ પશ્ચિમ બંગાળ વહીવટી ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ મૂળ અરજી નં. ૭૫૪/૨૦૧૩ દાખલ કરીને ઉપરોક્ત હુકમને પડકાર્યો હતો. ટ્રિબ્યુનલે તા. ૧૮.૧૧.૨૦૧૩ ના હુકમ દ્વારા અરજી મંજૂર કરી અને સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિ નકારતો રાજ્ય સરકાર દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ હુકમ રદ કર્યો. પશ્ચિમ બંગાળ રાજ્યે તેને પડકારતી કલકત્તા ખાતેની હાઈકોર્ટમાં ડબલ્યુપીએસટી નં. ૨૦૮/૨૦૧૪ હેઠળ રિટ પિટિશન દાખલ કરી હતી.

૫. હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેંચે શરૂઆતમાં તા. ૨૨.૦૮.૨૦૧૪ ના ચુકાદા અને હુકમ દ્વારા એવો અભિપ્રાય આપ્યો હતો કે નિયમોના નિયમ ૭૫(ટ્રિપલ-એ) હેઠળની નોંધ ૩ મુજબ, નિયમ ૭૫ હેઠળ નિવૃત્તિના દરેક કેસની તપાસ નિમણૂક સત્તાધિકારી દ્વારા સંબંધિત કેસની હકીકતો પર કરવાની હોય છે. નિયમ હેઠળ નિવૃત્ત થવા માટે એક મેડિકલ ઓફિસરને આપવામાં આવેલી પરવાનગી અનિવાર્યપણે એવા નિષ્કર્ષ પર દોરી શકતી નથી કે નિયમ હેઠળ નિવૃત્ત થવા માંગતા અન્ય મેડિકલ ઓફિસર પણ પરવાનગી મેળવવા માટે હકદાર છે. કેસમાં સંકળાયેલા જાહેર હિતની માત્રાની નિમણૂક સત્તાધિકારી દ્વારા ઉદ્દેશ્યપૂર્વક તપાસ કરવાની હોય છે અને જાહેર હિતના અસ્તિત્વ અંગે નિમણૂક સત્તાધિકારી દ્વારા રચાયેલા અભિપ્રાયની ન્યાયિક સમીક્ષા થઈ શકતી નથી સિવાય કે એવો

કેસ હોય કે તે ોષભાવપૂર્વક અથવા પ્રથમદર્શી રીતે કોઈપણ આધાર વિના નોંધવામાં આવ્યો હતો. એવો અભિપ્રાય આપવામાં આવ્યો હતો કે નિયમોના નિયમ ૭૫(ટ્રિપલ-એ) હેઠળ સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિ માટેની અરજીને કામ ન કરવાના અધિકાર સાથે કોઈ લેવાદેવા નથી. પ્રશ્ન એ છે કે શું સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિ મેળવવાનો અધિકાર સંપૂર્ણ અધિકાર છે. આ રાજીનામાનો કેસ નથી. ટ્રિબ્યુનલના તા. ૧૮.૧૧.૨૦૧૩ ના હુકમને બાજુ પર રાખતી વખતે, હાઈકોર્ટે સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિ માટેની અરજ સ્વીકારવાનો ઇનકાર કરતો રાજ્ય સરકાર દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ હુકમ માન્ય રાખ્યો હતો.

૬. હાઈકોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા તા. ૨૨.૦૮.૨૦૧૪ ના નિર્ણય સામે આ કોર્ટમાં સ્પેશિયલ લીવ પિટિશન દાખલ કરવામાં આવી હતી. જો કે, તે એવા આધાર પર પાછી ખેંચી લેવામાં આવી હતી કે હાઈકોર્ટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા હુકમના રેકૉર્ડ પર અમુક સ્પષ્ટ દેખીતી ભૂલો હતી અને તેથી પિટિશનર રિવ્યુ પિટિશન દાખલ કરવા માંગતા હતા. રિવ્યુ પિટિશન દાખલ કરવાની સ્વતંત્રતા સાથે સ્પેશિયલ લીવ પિટિશન પાછી ખેંચવાની પરવાનગી આપવામાં આવી હતી.

૭. ત્યારબાદ, ઉપરોક્ત હુકમ અનુસાર, હાઈકોર્ટમાં ડબલ્યુપીએસટી નં. ૨૦૮/૨૦૧૪ માં રિવ્યુ પિટિશન આર.વી.ડબલ્યુ. નં. ૧૮/૨૦૧૫ દાખલ કરવામાં આવી હતી. આર.વી.ડબલ્યુ. નં. ૧૮/૨૦૧૫ માં તા. ૨૦.૦૧.૨૦૧૭ ના વાદગ્રસ્ત ચુકાદા અને હુકમ દ્વારા તે મંજૂર કરવામાં આવી છે અને રિટ

પિટિશન નં. ૨૦૮/૨૦૧૪ માં થયેલા નિર્ણયને ઉલટાવી દેવામાં આવ્યો છે.
પશ્ચિમ બંગાળ રાજ્ય દ્વારા અપીલમાં તેને પડકારવામાં આવ્યો છે.

૮. રિવ્યુ પિટિશન મંજૂર કરતી વખતે ડિવિઝન બેંચે અવલોકન કર્યું છે કે યોગ્ય અર્થઘટન પર, નિયમ ૭૫ ની નોંધ ૩ ને તાર્કિક કે સુસંગત રીતે નિયમોના નિયમ ૭૫ ના પેટા-નિયમ (ટ્રિપલ-એ) ના સંદર્ભમાં લાગુ કરી શકાય નહીં. તા. ૨૨.૦૮.૨૦૧૪ ના ચુકાદા અને હુકમમાં રેકૉર્ડ પર સ્પષ્ટ દેખીતી ભૂલ હતી જેથી તેમાં દખલ કરવી જરૂરી હતી. તેથી રિવ્યુ મંજૂર કરવામાં આવી છે અને ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ હુકમ પુનઃસ્થાપિત કરવામાં આવ્યો છે.

૯. અપીલકર્તા(ઓ) વતી વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી આનંદ ગ્રોવરે રજૂઆત કરી છે કે અગાઉના ચુકાદા અને હુકમની પુનઃવિચારણા કરવી ડિવિઝન બેંચ માટે યોગ્ય નહોતી કારણ કે રિવ્યુ અધિકારક્ષેત્રના પરિમાણોમાં કોઈ આધાર ઉપલબ્ધ નહોતો. તે સિવાય, નિયમોના નિયમ ૭૫(ટ્રિપલ-એ) પર કરવામાં આવેલું અર્થઘટન યોગ્ય નથી અને આ કેસ સ્ટેટ ઓફ ઉત્તર પ્રદેશ વિરુદ્ધ અચલ સિંહ - ૨૦૧૮ (૧૦) સ્કેલ ૮૯ માં આ કોર્ટના નિર્ણય દ્વારા સ્પષ્ટપણે આવરી લેવાયેલો છે.

૧૦. બીજી બાજુ, સામાવાળા તરફથી ઉપસ્થિત રહેલા વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી એસ.બી. ઉપાધ્યાયે હાઈકોર્ટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા ચુકાદા અને હુકમનું સમર્થન કર્યું છે અને દલીલ કરી છે કે નોંધ ૩ વાસ્તવમાં તા. ૧૫.૦૮.૧૯૭૧ ના જાહેરનામામાં જણાવ્યા મુજબ તા. ૨૩.૦૬.૧૯૭૩ ના

હુકમ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવી નહોતી, તા. ૨૩.૦૬.૧૯૭૩ ના જાહેરનામા દ્વારા નિયમ ૭૫(ટ્રિપલ-એ) ની નોંધ ૩ દાખલ કરવાનો ખોટો સંદર્ભ છે. તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિના કેસમાં જાહેર હિતનો ખ્યાલ સુસંગત નથી. નોંધ ૩ માત્ર નિયમોના નિયમ ૭૫(ડબલ-એ) હેઠળ જાહેર હિતમાં આદેશિત નિવૃત્તિના કિસ્સામાં જ લાગુ પડે છે. આમ, હાઇકોર્ટના વાદગ્રસ્ત ચુકાદા અને હુકમમાં દખલ કરવા માટે કોઈ કેસ બનતો નથી.

૧૧. અમે એ અવલોકન કરવા માટે મજબૂર છીએ કે નિયમ ૭૫ ના અર્થઘટન પર માત્ર એક અલગ દ્રષ્ટિકોણ ધરાવવાને કારણે, હાઇકોર્ટની અલગ ડિવિઝન બેંચ દ્વારા તા. ૨૨.૦૮.૨૦૧૪ ના રોજ પસાર કરવામાં આવેલા અગાઉના ચુકાદા અને હુકમની પુનઃવિચારણા કરવાનું ડિવિઝન બેંચ માટે યોગ્ય નહોતું. તા. ૨૨.૦૮.૨૦૧૪ ના હુકમને બાજુ પર રાખતી વખતે હાઇકોર્ટની ડિવિઝન બેંચ દ્વારા મૂળભૂત અધિકારક્ષેત્રની ભૂલ કરવામાં આવી છે. તેણે રિવ્યુ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરતી વખતે એવી રીતે કામ કર્યું છે કે જાણે તે અપીલ સત્તાનો ઉપયોગ કરી રહી હોય. અગાઉના ચુકાદા અને હુકમ તા. ૨૨.૦૮.૨૦૧૪ માં રેકૉર્ડ પર એવી કોઈ દેખીતી ભૂલ નહોતી કે જે હાઇકોર્ટની અલગ બેંચ દ્વારા રિવ્યુ કરવાની જરૂરિયાત ઊભી કરે. નિઃશંકપણે, ડિવિઝન બેંચની રચનામાં ફેરફાર થયો હતો. અગાઉની બેંચ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા ચુકાદા અને હુકમનું સમાન રીતે સન્માન કરવું જરૂરી હતું અને જ્યાં સુધી રેકૉર્ડ પર સ્પષ્ટ દેખીતી ભૂલ ન હોય ત્યાં સુધી સહેલાઈથી તેમાં દખલ કરવી જોઈતી નહોતી. કોઈ ચોક્કસ જોગવાઈના અર્થઘટન અંગે માત્ર એક અલગ દ્રષ્ટિકોણ

ધરાવવા માત્રથી, ચુકાદાની પુનઃવિચારણા થઈ શકતી નથી.

૧૨. જે ડિવિઝન બેંચે અગાઉ બાબતનો નિર્ણય કર્યો હતો તેણે હુકમની પુનઃવિચારણા કરતી વખતે કરવામાં આવેલા વિશ્લેષણ કરતાં વધુ અસરકારક અને યોગ્ય રીતે વિશ્લેષણ કરીને નિયમ ૭૫ નું અર્થઘટન કરવા માટે સખત મહેનત કરી હતી. અમારો અભિપ્રાય છે કે ડિવિઝન બેંચે ચુકાદા અને હુકમની બિલકુલ પુનઃવિચારણા કરવી જોઈતી નહોતી કારણ કે રિવ્યુ અધિકારક્ષેત્રના પરિમાણોમાં કોઈ આધાર ઉપલબ્ધ નહોતો. અગાઉના ચુકાદા અને હુકમને રદ કરવા માટે રિવ્યુ અરજીમાં પણ રેકૉર્ડ પર સ્પષ્ટ દેખીતી ભૂલ દર્શાવતો કોઈ આધાર ઉઠાવવામાં આવ્યો નહોતો, રિવ્યુમાં પસાર કરવામાં આવેલા વાદગ્રસ્ત હુકમમાં તો તે પ્રતિબિંબિત થવાની વાત જ દૂર રહી.

૧૩. તે સિવાય, હજુ એક અન્ય અધિકારક્ષેત્રની ભૂલ કરવામાં આવી છે. એકવાર કોર્ટને જણાવ્યું કે હુકમની પુનઃવિચારણા કરવા માટે પૂરતું કારણ હતું, ત્યારે માત્ર રિવ્યુ પિટિશનનો જ નિર્ણય થવો જોઈતો હતો, હુકમ પાછો ખેંચ્યા પછી તેણે મુખ્ય બાબતને નવેસરથી સાંભળવી જોઈતી હતી. તે કરવામાં આવ્યું નથી. સમાન વાદગ્રસ્ત હુકમ દ્વારા, અગાઉનો ચુકાદો અને હુકમ રદ કરવામાં આવ્યા છે અને મુખ્ય કેસનો પણ તેને ફરીથી અલગથી સાંભળ્યા વિના નિકાલ કરવામાં આવ્યો છે. આમ, યોગ્ય પ્રક્રિયાનું પાલન કરવામાં આવ્યું નથી.

૧૪. જ્યારે આપણે કેસના ગુણદોષ પર આવીએ છીએ, ત્યારે નિયમ ૭૫ ના અર્થઘટન પરથી, તે સ્પષ્ટ થાય છે કે તે જાહેર હિતમાં વ્યવસ્થાની ઉંમર

પ્રાપ્ત કરવા પર નિવૃત્તિ, અને સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિ સાથે સંબંધિત છે. નિયમ ૭૫ અત્રે ટાંકવામાં આવ્યો છે:

"૭૫ (એ) આ નિયમોમાં અન્યથા જોગવાઈ કરવામાં આવી હોય તે સિવાય, ગ્રુપ ડી સેવાના સભ્ય સિવાયના સરકારી કર્મચારી જે મહિનામાં અઠાવન વર્ષની વય પ્રાપ્ત કરે તે મહિનાના છેલ્લા દિવસના બપોર પછીથી સેવામાંથી ફરજિયાતપણે નિવૃત્ત થશે; પરંતુ શરત એ છે કે ગ્રુપ ડી સેવાના સભ્ય સિવાયના સરકારી કર્મચારી કે જેમની જન્મ તારીખ મહિનાની પહેલી તારીખ હોય તેઓ અઠાવન વર્ષની વય પ્રાપ્ત કરવાના અગાઉના મહિનાના છેલ્લા દિવસના બપોર પછીથી સેવામાંથી નિવૃત્ત થશે;

વધુમાં શરત એ છે કે આ નિયમમાં નિર્ધારિત નિવૃત્તિ માટેની વય-મર્યાદા એવા કિસ્સાઓમાં લાગુ પડશે નહીં જ્યાં સરકારના કોઈપણ સામાન્ય અથવા વિશેષ આદેશો હેઠળ નિવૃત્તિ માટે ૬૦ વર્ષ સુધીની ઉચ્ચ વય મર્યાદા નક્કી કરવામાં આવી હોય.

નોંધ—એવા કિસ્સાઓમાં જ્યાં મેટ્રિક્યુલેશન પ્રમાણપત્ર વાસ્તવિક જન્મ તારીખ દર્શાવતું નથી અને તેના બદલે દિવસોને બાદ કરતાં માત્ર વર્ષો અને મહિનાઓમાં પરીક્ષા લેવામાં આવી હોય તે વર્ષના ૧ લી માર્ચના રોજ ઉમેદવારની ઉંમર દર્શાવે છે, સરકાર સર્વિસ બુકમાં નોંધાયેલ જન્મ તારીખને વાસ્તવિક જન્મ તારીખ સાથે સુસંગત કરવા

બદલી શકે છે, જો સંબંધિત સરકારી કર્મચારી પોતાના દ્વારા દાવો કરવામાં આવેલ વાસ્તવિક જન્મ તારીખના સમર્થનમાં સંબંધિત સંસ્થાના જન્મ રજિસ્ટર અથવા એડમિશન રજિસ્ટરમાંથી અર્ક વગેરેના રૂપમાં સ્વીકાર્ય દસ્તાવેજ પુરાવા રજૂ કરવામાં સક્ષમ હોય, અને તેમને નિવૃત્ત કરવાનો નિર્ણય આવી બદલાયેલી જન્મ તારીખના આધારે લેવામાં આવશે. જો કે, જ્યાં કોઈ સરકારી કર્મચારીની જન્મ તારીખ માત્ર વર્ષો અને મહિનાઓમાં પરીક્ષા યોજાઈ હતી તે વર્ષના ૧ લી માર્ચના રોજની ઉંમર દર્શાવતા મેટ્રિક્યુલેશન પ્રમાણપત્રના આધારે મહિનાના પહેલા દિવસ તરીકે નોંધવામાં આવી હોય અને જ્યાં સંબંધિત સંસ્થાના જન્મ રજિસ્ટર અથવા પ્રવેશ રજિસ્ટરમાંથી અર્ક વગેરે જેવા કોઈપણ સ્વીકાર્ય દસ્તાવેજ પુરાવાના આધારે ચોક્કસ જન્મ તારીખ નક્કી કરવી શક્ય ન હોય, ત્યાં એવું માની લેવામાં આવશે કે સરકારી કર્મચારીની વાસ્તવિક જન્મ તારીખ મહિનાની પ્રથમ તારીખ સિવાયનો અન્ય કોઈ દિવસ હતો અને તેમને પાછલા મહિનાના છેલ્લા દિવસને બદલે તે જ મહિનાના છેલ્લા દિવસે નિવૃત્ત થવાની મંજૂરી આપી શકાશે,

૭૫(ડબલ-એ) આ નિયમમાં કંઈપણ સમાવિષ્ટ હોવા છતાં, જો નિમણૂક સત્તાધિકારીનો એવો અભિપ્રાય હોય કે જાહેર હિતમાં તેમ કરવું જરૂરી છે, તો તેમની પાસે કોઈપણ સરકારી કર્મચારીને ૩ મહિનાથી ઓછી ન હોય તેવી લેખિત નોટિસ આપીને અથવા આવી નોટિસના બદલામાં ૩ મહિનાનો પગાર અને ભથ્થાં આપીને નિવૃત્ત કરવાનો સંપૂર્ણ અધિકાર

રહેશે.

(૧) જો તેઓ ગ્રુપ એ અથવા ગ્રુપ બી (અગાઉના ગેઝેટેડ) સેવા અથવા પદ પર હોય અને ૩૫ વર્ષની ઉંમર પ્રાપ્ત કરતાં પહેલાં સરકારી સેવામાં પ્રવેશ કર્યો હોય, તો તેઓ ૫૦ વર્ષની વય પ્રાપ્ત કરે તે પછી; અને (૨) અન્ય તમામ કેસોમાં, તેઓ ૫૫ વર્ષની વય પ્રાપ્ત કરે તે પછી.

નોંધ—(૧) જો અકાળે નિવૃત્ત થયેલા સરકારી કર્મચારી તરફથી રજૂઆત પર અથવા અન્યથા કેસની સમીક્ષા પર, સરકારી કર્મચારીને સેવામાં પુનઃસ્થાપિત કરવાનો નિર્ણય લેવામાં આવે છે, તો પુનઃસ્થાપનનો આદેશ આપનાર સત્તાધિકારી કેસની હકીકતો અને સંજોગોના આધારે અકાળ નિવૃત્તિની તારીખ અને પુનઃસ્થાપનની તારીખ વચ્ચેના મધ્યવર્તી સમયગાળાને રજા મંજૂર કરીને અથવા તેને 'ડાઈઝ નોન' ગણીને નિયંત્રિત કરી શકે છે;

પરંતુ શરત એ છે કે મધ્યવર્તી સમયગાળાને પગાર અને ભથ્થાં સહિત તમામ હેતુઓ માટે ફરજ પર વિતાવેલા સમયગાળા તરીકે ગણવામાં આવશે, જો પુનઃસ્થાપનનો આદેશ આપનાર સત્તાધિકારી દ્વારા ખાસ કરીને એવું ઠેરવવામાં આવે કે કેસના સંજોગોમાં અકાળ નિવૃત્તિ પોતે વાજબી નહોતી, અથવા જો અકાળ નિવૃત્તિનો હુકમ કાયદાની અદાલત દ્વારા રદ કરવામાં આવે

(૨) જ્યાં કાયદાની અદાલત દ્વારા અકાળ નિવૃત્તિની તારીખ અને પુનઃસ્થાપનની તારીખ વચ્ચેના સમયગાળાના નિયમન સંબંધમાં ચોક્કસ નિર્દેશો સાથે અકાળ નિવૃત્તિનો હુકમ રદ કરવામાં આવે છે અને આગળ કોઈ અપીલ દાખલ કરવાનો પ્રસ્તાવ નથી, ત્યાં ઉપરોક્ત સમયગાળો અદાલતના નિર્દેશો અનુસાર નિયંત્રિત કરવામાં આવશે.

૭૫(ટ્રિપલ-એ) કોઈપણ સરકારી કર્મચારી નિમણૂક સત્તાધિકારીને ૩ મહિનાથી ઓછી ન હોય તેવી લેખિત નોટિસ આપીને સરકારી સેવામાંથી નિવૃત્ત થઈ શકે છે, જો તેઓ ગ્રુપ એ અથવા ગ્રુપ બી (અગાઉના ગેઝેટેડ) સેવા અથવા પદ પર હોય અને ૩૫ વર્ષની વય પ્રાપ્ત કરતાં પહેલાં સરકારી સેવામાં પ્રવેશ કર્યો હોય, તો તેઓ ૫૦ વર્ષની વય પ્રાપ્ત કરે તે પછી; અને અન્ય તમામ કેસોમાં, તેઓ ૫૫ વર્ષની વય પ્રાપ્ત કરે તે પછી, શરતે કે આ પેટા-નિયમ હેઠળ નિવૃત્ત થવા માંગતા સસ્પેન્શન હેઠળના સરકારી કર્મચારીની પરવાનગી રોકી રાખવાનું નિમણૂક સત્તાધિકારી માટે ખુલ્લું રહેશે.

નોંધ ૧ - પેટા-નિયમ (ડબલ-એ) અને (ટ્રિપલ-એ) માં ઉલ્લેખિત ત્રણ મહિનાના નોટિસ સમયગાળાની ગણતરી કરતી વખતે નોટિસની બજવણીની તારીખ અને તેની સમાપ્તિની તારીખ બાકાત રાખવામાં આવશે.

નોંધ ૨ - ઉપરોક્ત પેટા-નિયમ (ડબલ-એ) અથવા પેટા-નિયમ (ટ્રિપલ-એ) માં ઉલ્લેખિત ૩ મહિનાની નોટિસ સરકારી કર્મચારી સદરહુ પેટા-નિયમોમાં નિર્દિષ્ટ વય પ્રાપ્ત કરે તે પહેલાં આપી શકાય છે, શરતે કે સરકારી કર્મચારી નિર્દિષ્ટ વય પ્રાપ્ત કર્યા પછી નિવૃત્તિ અમલમાં આવે.

નોંધ ૩ - નિમણૂક સત્તાધિકારીએ હંમેશા રેકૉર્ડ પર રાખવું જોઈએ કે તેમના અભિપ્રાયમાં જાહેર હિતમાં ઉપરોક્ત નિયમ અનુસાર સરકારી કર્મચારીને નિવૃત્ત કરવા જરૂરી છે."

૧૬. નિયમ ૭૫(એ) વયનિવૃત્તિની ઉંમર પ્રાપ્ત કરવા પર નિવૃત્તિ સાથે સંબંધિત છે. સદરહુ જોગવાઈમાં "ફરજિયાત" નિવૃત્તિ શબ્દપ્રયોગનો ખોટો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો છે. ફરજિયાત નિવૃત્તિ દ્વારા સંભવતઃ જે અર્થ થાય છે તે એ છે કે ૫૮ વર્ષની ઉંમર પ્રાપ્ત કર્યા પછી કોઈ પણ સેવામાં ચાલુ રહેશે નહીં. વયનિવૃત્તિની ઉંમર પ્રાપ્ત કરવા પર નિવૃત્તિ એ સેવા ન્યાયશાસ્ત્રમાં સમજવામાં આવતી ફરજિયાત નિવૃત્તિનો ખ્યાલ નથી. ભલે ગમે તે હોય, રાજ્યને નિયમમાં સુધારો કરવાની સલાહ આપવી યોગ્ય રહેશે.

૧૭. નિયમ ૭૫(ડબલ-એ) જાહેર હિતમાં નિવૃત્તિ સાથે સંબંધિત છે. વાસ્તવમાં, ફરજિયાત નિવૃત્તિનો ખ્યાલ એ છે જે નિયમ ૭૫(ડબલ-એ) માં જોવા મળે છે. તે જોગવાઈ કરે છે કે રાજ્ય સરકાર પાસે ૩ મહિનાથી ઓછી ન હોય તેવી લેખિત નોટિસ આપીને અથવા આવી નોટિસના બદલામાં ૩ મહિનાનો

પગાર અને ભથ્થાં આપીને જાહેર હિતમાં કોઈપણ વ્યક્તિને નિવૃત્ત કરવાનો સંપૂર્ણ અધિકાર છે.

૧૮. જ્યારે આપણે નિયમોના નિયમ ૭૫(ટ્રિપલ-એ) પર આવીએ છીએ, ત્યારે તે સ્પષ્ટ થાય છે કે તે સરકારી કર્મચારીની સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિ સાથે સંબંધિત છે. કોઈપણ સરકારી કર્મચારી નિમણૂક સત્તાધિકારીને લેખિતમાં ૩ મહિનાથી ઓછી ન હોય તેવી નોટિસ આપીને અથવા આવી નોટિસના બદલામાં ૩ મહિનાનો પગાર અને ભથ્થાં આપીને, ૫૦ વર્ષની ઉંમર પ્રાપ્ત કર્યા પછી સરકારી સેવામાંથી નિવૃત્ત થઈ શકે છે, જો તેઓ ગ્રુપ એ અથવા ગ્રુપ બી (અગાઉના ગેઝેટેડ) સેવા અથવા પદ પર હોય અને ૩૫ વર્ષની વય પ્રાપ્ત કરતાં પહેલાં સરકારી સેવામાં પ્રવેશ કર્યો હોય, અને અન્ય તમામ કેસોમાં, ૫૫ વર્ષની વય પ્રાપ્ત કર્યા પછી, શરતે કે આ પેટા-નિયમ હેઠળ નિવૃત્ત થવા માંગતા સસ્પેન્શન હેઠળના સરકારી કર્મચારીની પરવાનગી રોકી રાખવાનું નિમણૂક સત્તાધિકારી માટે ખુલ્લું રહેશે.

૧૯. નિયમ ૭૫(ટ્રિપલ-એ) ની નોંધ ૧ જોગવાઈ કરે છે કે નિયમ ૭૫(એ) અને (ટ્રિપલ-એ) માં ઉલ્લેખિત ત્રણ મહિનાના નોટિસ સમયગાળાની ગણતરી કરતી વખતે નોટિસની બજવણીની તારીખ અને તેની સમાપ્તિની તારીખ બાકાત રાખવામાં આવશે.

૨૦. નોંધ ૨ ખાસ કરીને નિયમ (ડબલ-એ) અને પેટા-નિયમ (ટ્રિપલ-એ) માં ઉલ્લેખિત ત્રણ મહિનાની નોટિસ સાથે સંબંધિત છે કે તે

સરકારી કર્મચારી સદરહુ પેટા-નિયમોમાં નિર્દિષ્ટ વય પ્રાપ્ત કરે તે પહેલાં આપી શકાય છે, શરતે કે નિવૃત્તિ સરકારી કર્મચારી નિર્દિષ્ટ વય પ્રાપ્ત કર્યા પછી થાય.

૨૧. જો કે, નોંધ ૩ જે સુસંગત છે તે નિયમ ૭૫ ના પેટા-નિયમ (ટ્રિપલ-એ) પૂરતી મર્યાદિત નથી. નોંધ ૩ માં સ્પષ્ટપણે જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે નિમણૂક સત્તાધિકારીએ હંમેશા રેકૉર્ડ પર રાખવું જોઈએ કે તેમના અભિપ્રાયમાં ઉપરોક્ત નિયમ અનુસાર જાહેર હિતમાં સરકારી કર્મચારીને નિવૃત્ત કરવા જરૂરી છે. દેખીતી રીતે, નોંધ ૩ એ નિયમ ૭૫(ડબલ-એ) અને ૭૫(ટ્રિપલ-એ) બંનેને લાગુ પડે છે જેવું કે ડિવિઝન બેંચ દ્વારા તા. ૨૨.૦૮.૨૦૧૪ ના રોજ ચુકાદો અને હુકમ આપતી વખતે યોગ્ય રીતે માનવામાં આવ્યું હતું.

૨૨. આ પ્રશ્ન હવે કોઈ નવો (રેસ ઈન્ટેગ્રા) રહ્યો નથી. આ કોર્ટ દ્વારા અચલ સિંહ (ઉપરોક્ત) માં તેની વિચારણા કરવામાં આવી છે, જેમાં નીચે મુજબના અવલોકનો કરવામાં આવ્યા છે:

"૩૩. જ્યારે જાહેર હિતની જરૂરિયાત હોય ત્યારે સેવા ન કરવાની સ્વતંત્રતાનો ખ્યાલ લાગુ કરી શકાતો નથી કારણ કે આર્થિક લાભો ધરાવતી નિવૃત્તિ અમુક શરતોને આધીન હોઈ શકે છે. સામાન્ય જનતાને અતિ કુશળ નિષ્ણાતો પાસેથી સારવાર મેળવવાનો અધિકાર છે, ઉતરતી કક્ષાના લોકો પાસેથી નહીં. જગદીશ સરન વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા (૧૯૮૦) ૨ એસસીસી ૭૬૮ માં, કોર્ટે આ પ્રમાણે અવલોકન કર્યું હતું:

'જી. બીજું, અને વધુ મહત્વનું એ છે કે, વિશિષ્ટ વિષયોમાં અનુસ્નાતક અથવા પોસ્ટડોક્ટરલ અભ્યાસક્રમો માટે પસંદગી કરવામાં આવે ત્યારે ગુણવત્તાના માપદંડને નકારવું અથવા છોડી દેવું મુશ્કેલ છે... નબળા વર્ગો સાથે બિનજરૂરી સહાનુભૂતિ દાખવીને નબળા ઉમેદવારોની પસંદગી કરવી એ હોસ્પિટલ સેવામાં શ્રેષ્ઠતાની સંભાવનાને નકારીને સમગ્ર સમાજને સજા કરવા સમાન છે. સૌથી ગરીબ વ્યક્તિને પણ જ્યારે ગંભીર બીમારી થાય છે, ત્યારે અતિ કુશળ નિષ્ણાતના ધ્યાનની જરૂર હોય છે, સામાન્ય ઉતરતી કક્ષાના લોકોની નહીં. તેથી જ સમાનતા અને ગુણવત્તાને સંપૂર્ણપણે અવગણીને ગુણવત્તામાં છૂટછાટ આપવી એ એક સામાજિક જોખમ છે જ્યાં તબક્કો અનુસ્નાતક અથવા પોસ્ટડોક્ટરલ હોય.'

૩૪. જ્યારે કોઈ કર્મચારી દ્વારા માંગવામાં આવેલી સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિ જાહેર હિતની વિરુદ્ધ હોય ત્યારે સરકાર દ્વારા જાહેર હિતનો ખ્યાલ પણ લાગુ કરી શકાય છે. આ જોગવાઈઓ કોઈપણ અધિકારોનું ઉલ્લંઘન કરતી હોવાનું કહી શકાય નહીં. હાઈકોર્ટે અવલોકન કર્યું છે તેમ પહેલાથી જ ડૉક્ટરોની અછત છે, વ્યવસ્થાને સક્ષમ પરિષ્ઠ વ્યક્તિઓ વિના છોડી શકાય નહીં અને ખાસ કરીને, હાઈકોર્ટે પોતે અવલોકન કર્યું છે કે ડૉક્ટરો સેવાઓમાં જોડાવા તરફ આકર્ષિત થઈ રહ્યા નથી અને ડૉક્ટરોની હાલની અછત પ્રવર્તે છે. ગરીબમાં ગરીબ લોકો સરકારી હોસ્પિટલોમાં સારવાર મેળવે છે.

જ્યારે અમુક ડૉક્ટરોને વહીવટી જગ્યાઓ પર નિયુક્ત કરવામાં આવે છે ત્યારે પણ તેમને જોખમમાં મૂકી શકાય નહીં. એવું નથી કે તેમને તેમની પરિષ્ક્રાંતી વિરુદ્ધ અથવા અન્ય કેસમાં પોસ્ટ કરવામાં આવ્યા છે. કોઈકે તો આ વહીવટી પદો પણ સંભાળવા પડશે, જે તબીબી સેવાઓ ચલાવવા માટે એકદમ જરૂરી છે જે જીવન જીવવાના અધિકારનો અભિન્ન ભાગ છે. પ્રસ્તુત કેસમાં, જ્યાં સારવાર મેળવવામાં જનતાનો અધિકાર સંકળાયેલો છે, ત્યાં રાજ્ય સરકારે સ્પષ્ટીકરણો અનુસાર જાહેર હિતને ધ્યાનમાં રાખીને સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિની અરજ નકારવાનો નિર્ણય લીધો છે. એવું કહી શકાય નહીં કે રાજ્યે કોઈ ગેરકાયદેસરતા આચરી છે અથવા તેનો નિર્ણય મનસ્વીતાના કોઈપણ દોષથી પીડાય છે.

૩૫. સરકારનો નિર્ણય માનવ જીવનની જરૂરિયાતોને પૂર્ણ કરે છે અને જાહેર હિતના ઉદ્દેશ્યો ધરાવે છે. સામાવાળાઓ સંવિધાનના ભાગ ૩ હેઠળ નિવૃત્ત થવાના અધિકારનો દાવો કરી રહ્યા છે, આવો અધિકાર જીવન જીવવાના અધિકાર કરતાં સર્વોચ્ચ હોઈ શકે નહીં. તેનું સંવિધાનના ભાગ ૪ માં રાજ્ય સરકારના અધિકારો સાથે અર્થઘટન કરવું પડશે કારણ કે આરોગ્ય અને પોષણ માટેની જોગવાઈઓની દેખભાળ કરવા માટે અનુચ્છેદ ૪૭ હેઠળ પ્રયાસ કરવો એ રાજ્ય સરકાર માટે ફરજિયાત છે. અનુચ્છેદ ૫૧(એ) હેઠળ મૂળભૂત ફરજો પોતે સમાવિષ્ટ છે જેનું પાલન કરવું જરૂરી છે. અનુચ્છેદ ૧૯(૧)(જી) હેઠળનો અધિકાર સામાન્ય જનતાના હિતને આધીન છે અને એકવાર સેવામાં જોડાયા પછી,

અધિકારનો ઉપયોગ માત્ર નિયમો અનુસાર જ થઈ શકે છે અન્યથા નહીં. જાહેર હિતમાં બનાવવામાં આવેલી સેવાની આવી શરતો ગેરકાયદેસર કે મનસ્વી અથવા સ્વતંત્રતાનો અધિકાર છીનવી લેતી કહી શકાય નહીં. પ્રશ્નવાળા નિયમની જોગવાઈઓ બંધારણીય જોગવાઈઓની વિરુદ્ધ હોવાનું કહી શકાય નહીં. સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિના કિસ્સામાં, ગ્રેયુઈટી, પેન્શન અને અન્ય લેણાં વગેરે કર્મચારીને નિયમો અનુસાર ચૂકવવાપાત્ર છે અને જ્યારે કર્મચારીની સેવાઓની આવશ્યકતા હોય, ત્યારે નિમણૂક સત્તાધિકારી સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિ માટેની અરજ સ્વીકાર ન કરવાના પોતાના અધિકારનો ઉપયોગ કરી શકે છે. જો તમામ ડૉક્ટરોને નિવૃત્ત થવાની મંજૂરી આપવામાં આવે, તો તે પરિસ્થિતિમાં અરાજકતા સર્જશે અને સરકારી હોસ્પિટલોમાં કોઈ ડૉક્ટર બચશે નહીં, જે કલ્યાણકારી રાજ્યના ખ્યાલની વિરુદ્ધ અને જાહેર હિત માટે નુકસાનકારક હશે. સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિના કિસ્સામાં, નિયમ ૫૬ માં એવી જોગવાઈ છે કે સરકારી કર્મચારીને તેમના દ્વારા આપવામાં આવેલી વાસ્તવિક સેવા કરતાં પાંચ વર્ષના વધારાના સમયગાળાનો લાભ આપી શકાય છે, તેથી અત્યંત જરૂરિયાતના સમયે સેવા આપવાની અનુરૂપ જવાબદારી પણ છે."

૨૨. ઉપરોક્ત ચર્ચાને ધ્યાનમાં રાખીને, અમારો સુવિચારિત અભિપ્રાય છે કે ડિવિઝન બેંચ દ્વારા તા. ૨૨.૦૮.૨૦૧૪ ના રોજ પસાર કરવામાં આવેલા અગાઉના ચુકાદા અને હુકમમાં ગુણદોષ પર સાચો અભિપ્રાય લેવામાં આવ્યો હતો અને ત્યારપછીની ડિવિઝન બેંચ દ્વારા તેની પુનઃવિચારણા કરતી વખતે

અને તા. ૨૦.૦૧.૨૦૧૭ ના વાદગ્રસ્ત ચુકાદા અને હુકમ દ્વારા ડબલ્યુપીએસટી નં. ૨૦૮/૨૦૧૪ રિટ પિટિશન ફગાવી દેતી વખતે અધિકારક્ષેત્રથી આગળ વધીને ગેરકાયદેસર રીતે દખલ કરવામાં આવી હતી.

૨૩. સામાવાળાને આજથી એક મહિનાની અંદર ફરજ પર પાછા હાજર થવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે. તેઓ જે સમયગાળા દરમિયાન સેવા આપી નથી તે સમયગાળાના વેતન માટે હકદાર રહેશે નહીં અને નિવૃત્તિ લાભોના હેતુ માટે સેવાની મુદતમાં પણ તે સમયગાળો ગણવામાં આવશે નહીં.

૨૪. તા. ૨૦.૦૧.૨૦૧૭ નો વાદગ્રસ્ત હુકમ રદ કરવામાં આવે છે અને તા. ૨૨.૦૮.૨૦૧૪ નો ચુકાદો અને હુકમ આથી પુનઃસ્થાપિત કરવામાં આવે છે. અપીલ મંજૂર કરવામાં આવે છે. કોઈ ખર્ચ નહીં.

અપીલ મંજૂર કરવામાં આવી.

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====